

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗ ΣΤΑΘΜΙΣΗ Φ/Β ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

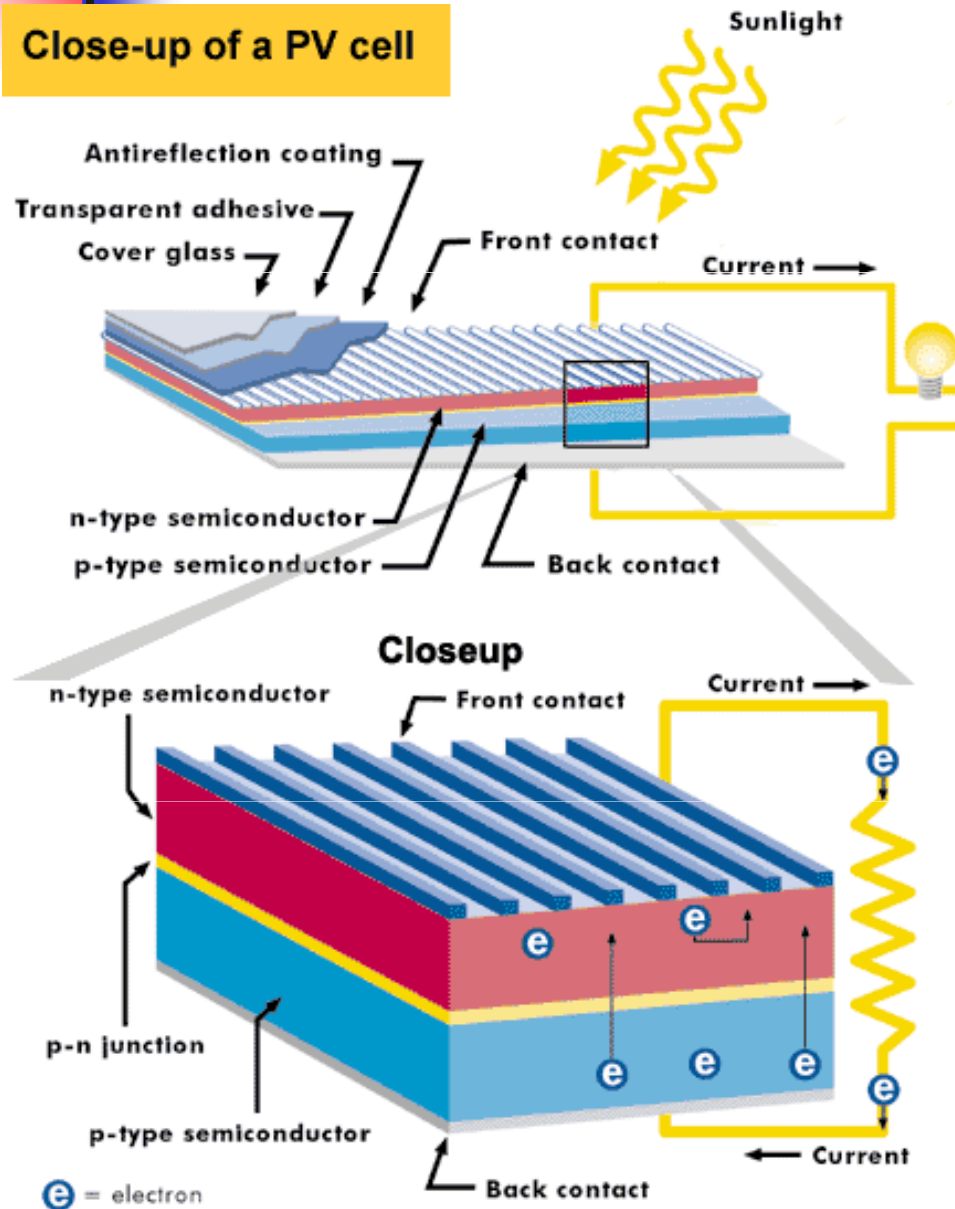
Δρ. Φώτης Στεργιόπουλος

Καθ. Εφαρμογών

Τμήμα Αυτοματισμού ΑΤΕΙΘ

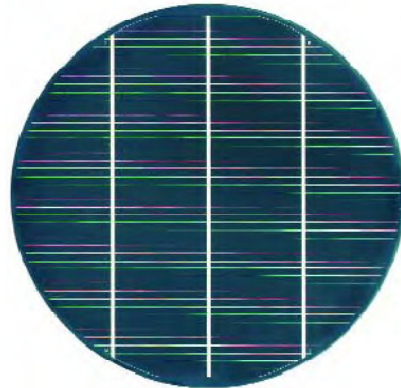
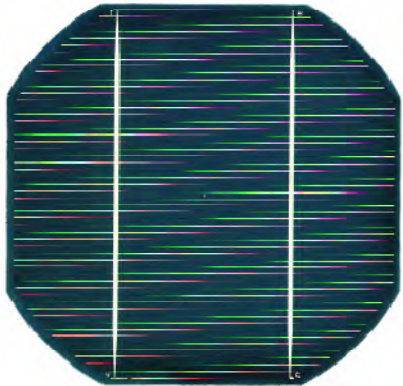
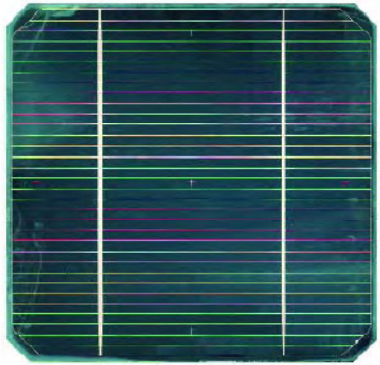
Το Φ/Β κελί

Close-up of a PV cell

- 1839: Ο Endmund Becquerel ανακαλύπτει ότι κάποια υλικά παράγουν σπινθήρες ηλεκτρισμού όταν υποβάλλονται σε ηλιακή ακτινοβολία
- Τέλη 18^{ου} αιώνα: Πρωτόγονα κελιά από σελήνιο
- 1950ς: Επιστήμονες από τα Bell Labs φτιάχνουν τα πρώτα κελιά με βάση το πυρίτιο (απόδοση 4%)

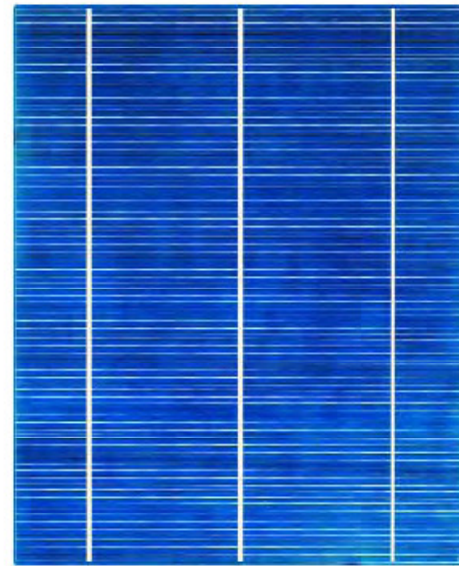
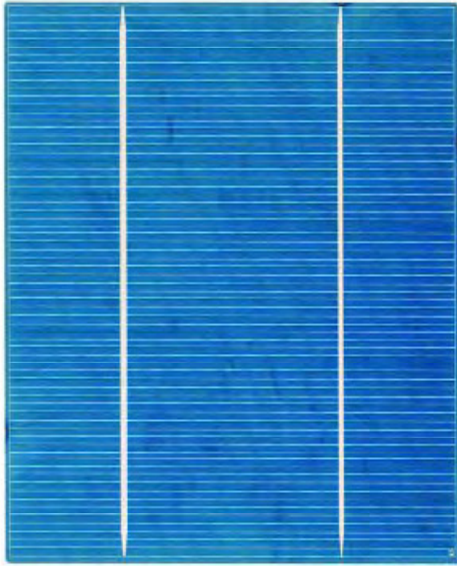
Ηλιακά κελιά κρυσταλλικού πυριτίου

Μονοκρυσταλλικό πυρίτιο (mono-cSi): κατασκευή από ένα μεγάλο κρυσταλλικό δίσκο (wafer) πυριτίου

- Απόδοση 15-18%
- Υψηλότερο κόστος
- Χρώμα: βαθύ μπλε ή μαύρο με αντι-ανακλαστική επίστρωση (AR) ή γκρι (χωρίς AR)

Ηλιακά κελιά κρυσταλλικού πυριτίου

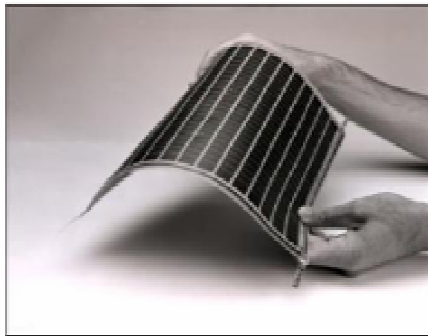

Πολυκρυσταλλικό πυρίτιο (poly-cSi): κατασκευή από δίσκους πυριτίου κομμένους από τετραγωνισμένους ράβδους πυριτίου

- Απόδοση 13-16%
- Χρώμα: μπλε με αντι-ανακλαστική επίστρωση (AR) ή γκρι-ασημί (χωρίς AR)

Ηλιακά κελιά λεπτού υμενίου (thin film)

- Κελιά μικρότερης απόδοσης (5-7%) αλλά μικρότερου κόστους με χρήση μικρής ποσότητας πυριτίου
Κυριότεροι τύποι:
- Αμόρφου πυριτίου (a-Si):

- CdTe: Υποχρεωτική ανακύκλωση μετά το πέρας ζωής
- Cu(In,Ga)Se₂: υποσχόμενη τεχνολογία (απόδοση 19,9%)

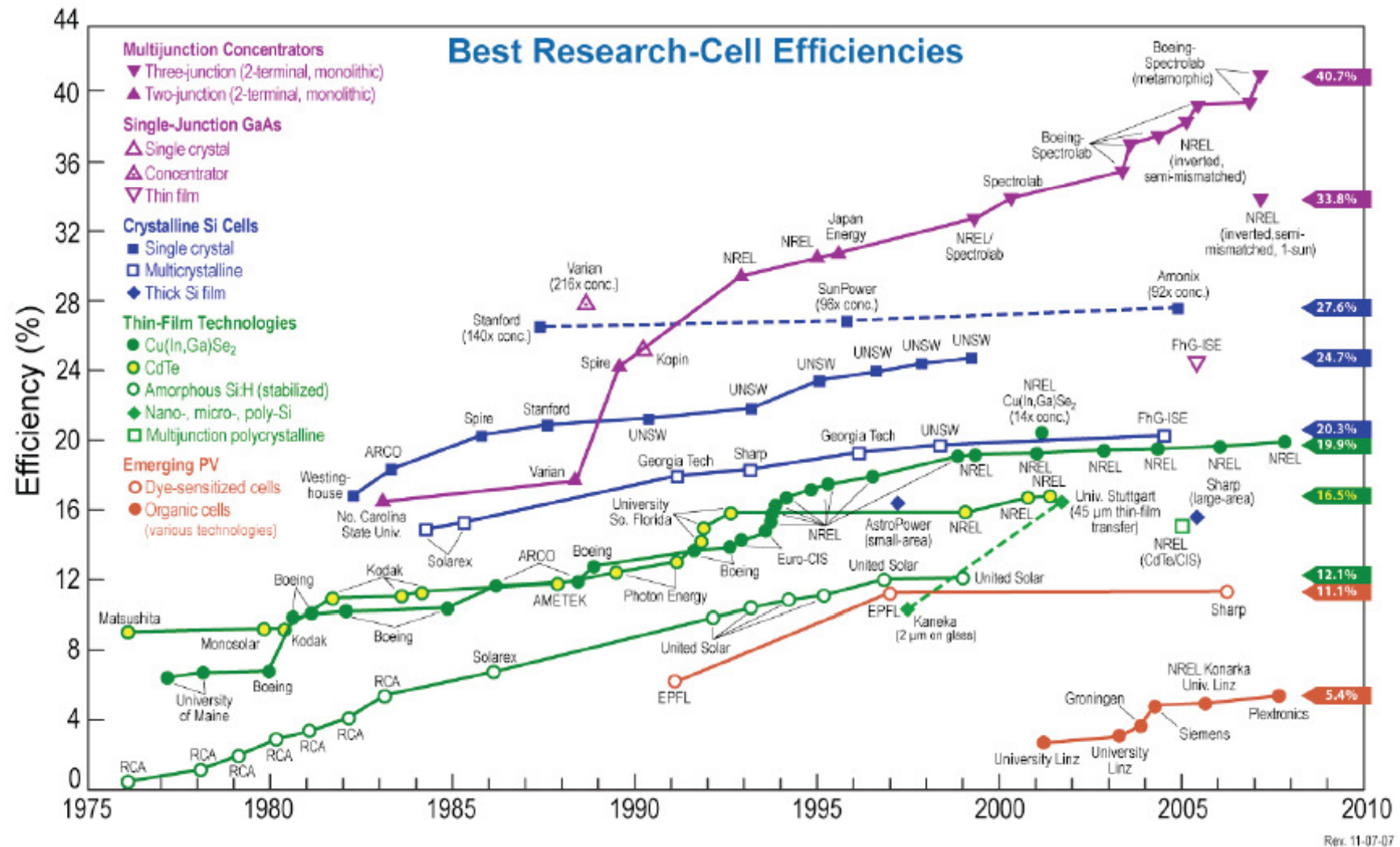
Άλλοι τύποι ηλιακών κελιών

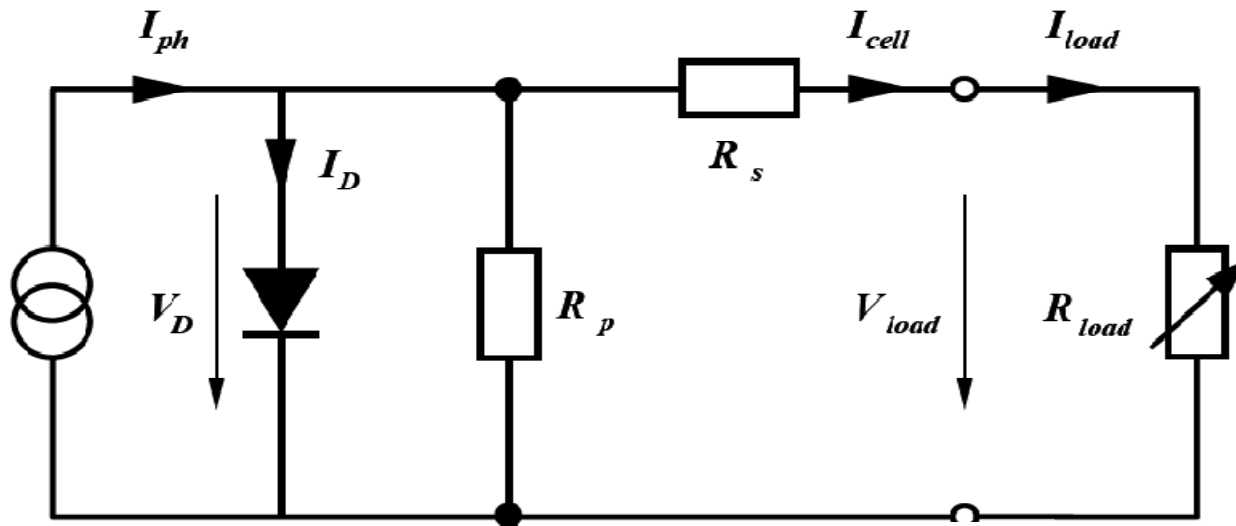
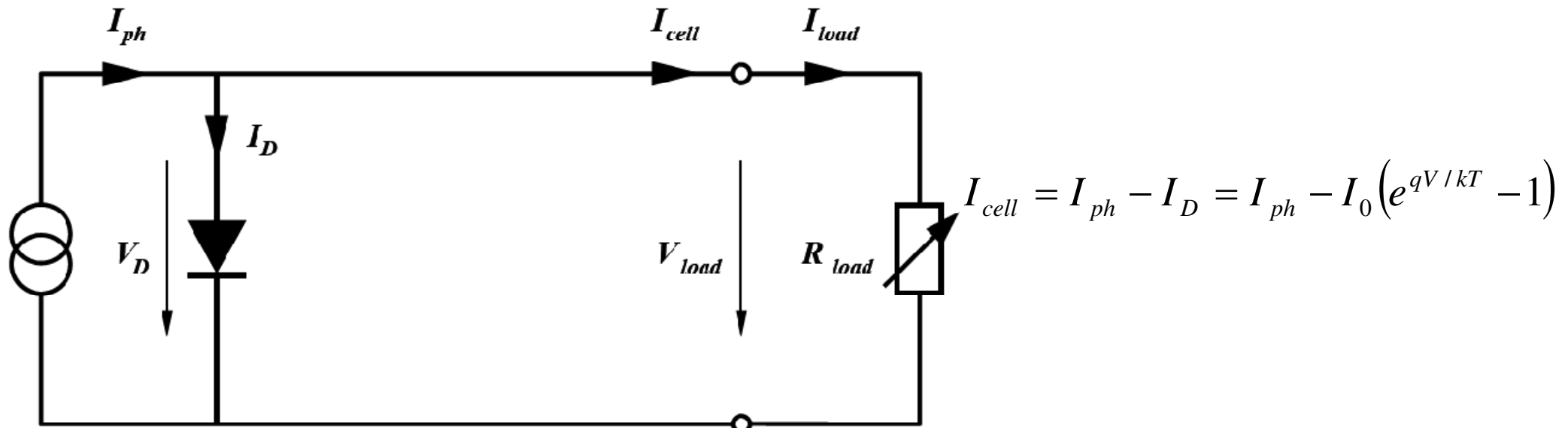
- GaAs: κελιά υψηλής απόδοσης (έως 40%) αλλά πολύ ακριβά.
- Κελιά από οργανικά/πολυμερή υλικά: αντί ημιαγώγιμων υλικών p-n γίνεται χρήση οργανικών ή πολυμερών υλικών ως δότες και δέκτες ηλεκτρονίων, με κατασκευή ηλιακών κελιών σε υποστρώματα από πλαστικό. Απόδοση της τάξης του 5-6%, αλλά βρίσκονται σε επίπεδο εντατικής έρευνας.

Τεχνολογίες ηλιακών κελιών

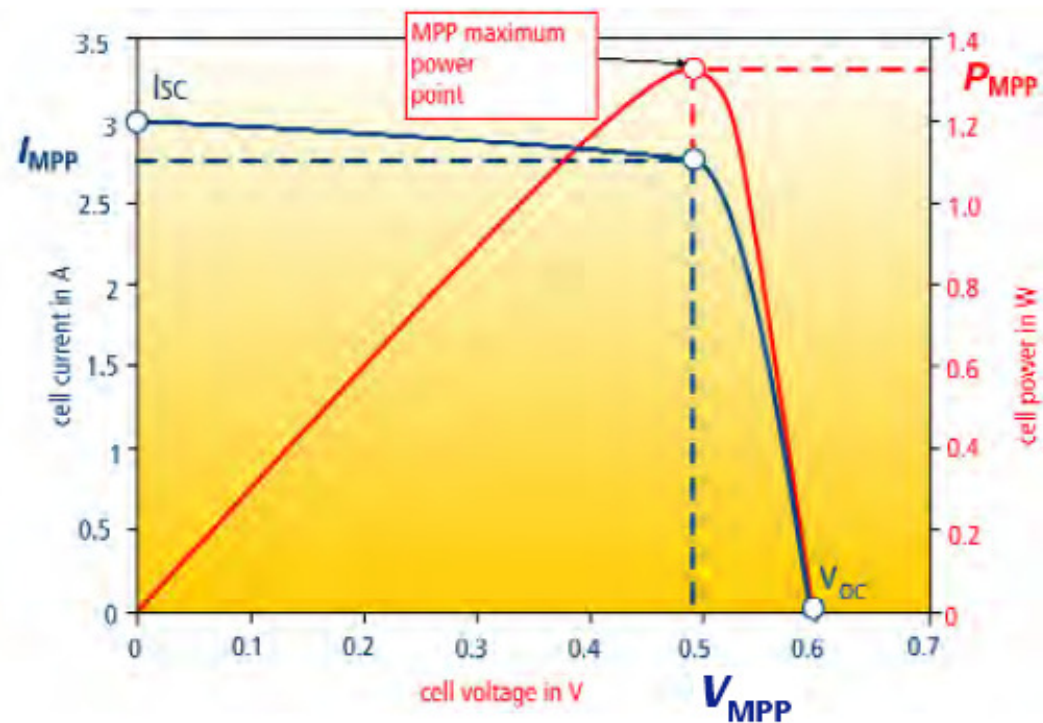
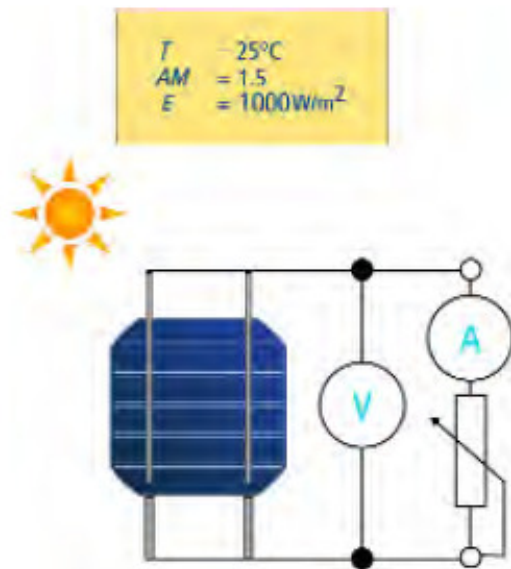
Μοντελοποίηση ηλιακών κελιών

$$I_{cell} = I_{ph} - I_0 \cdot \left(e^{\frac{q}{k \cdot T} \cdot (V_{load} + I_{cell} \cdot R_s)} - 1 \right) - \frac{V_{load} + I_{cell} \cdot R_s}{R_p}$$

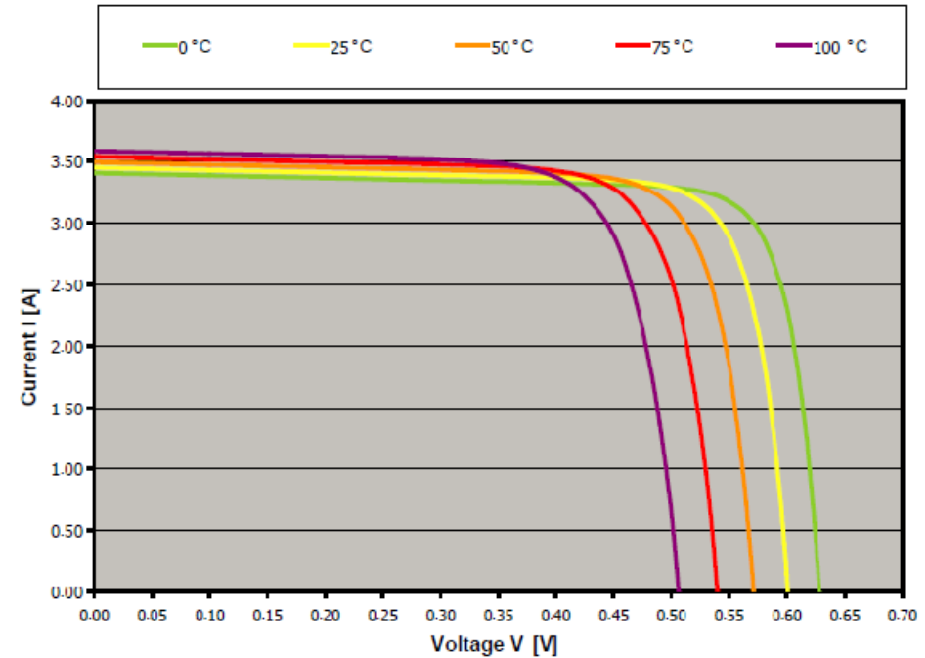
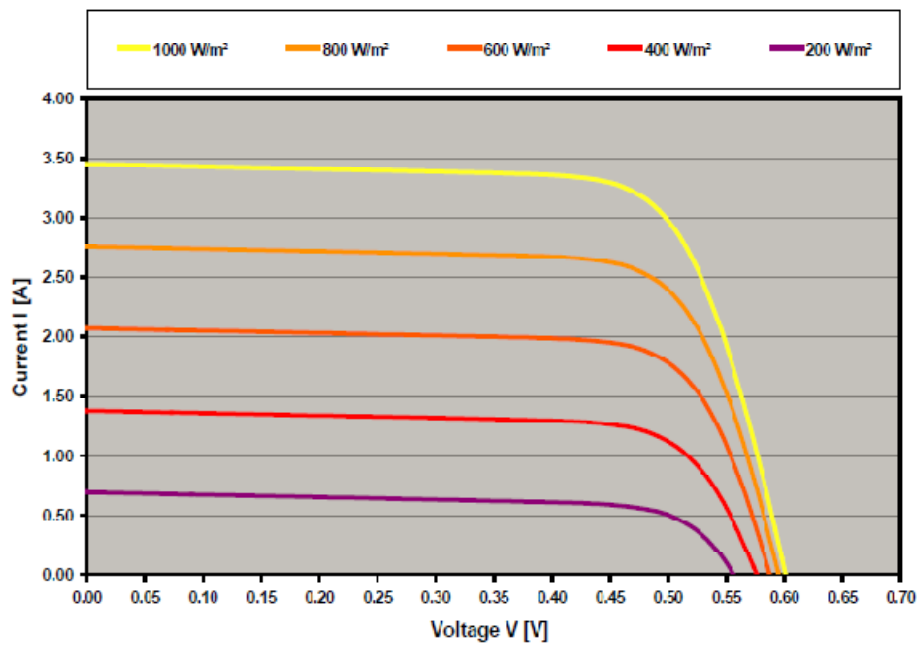

Χαρακτηριστικές κελιού

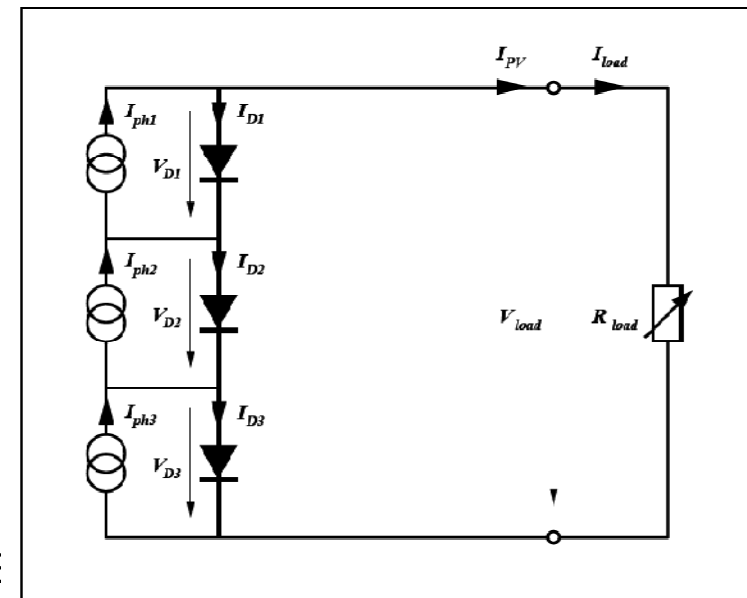
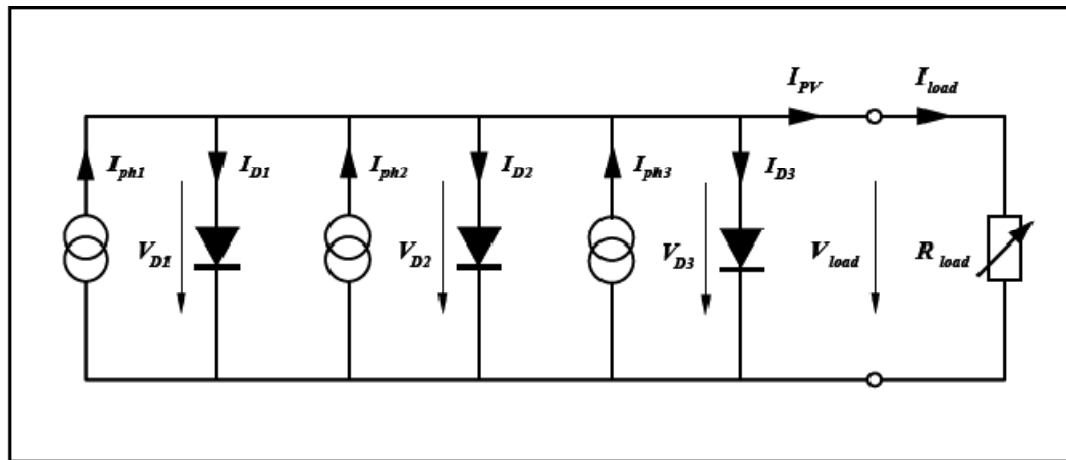
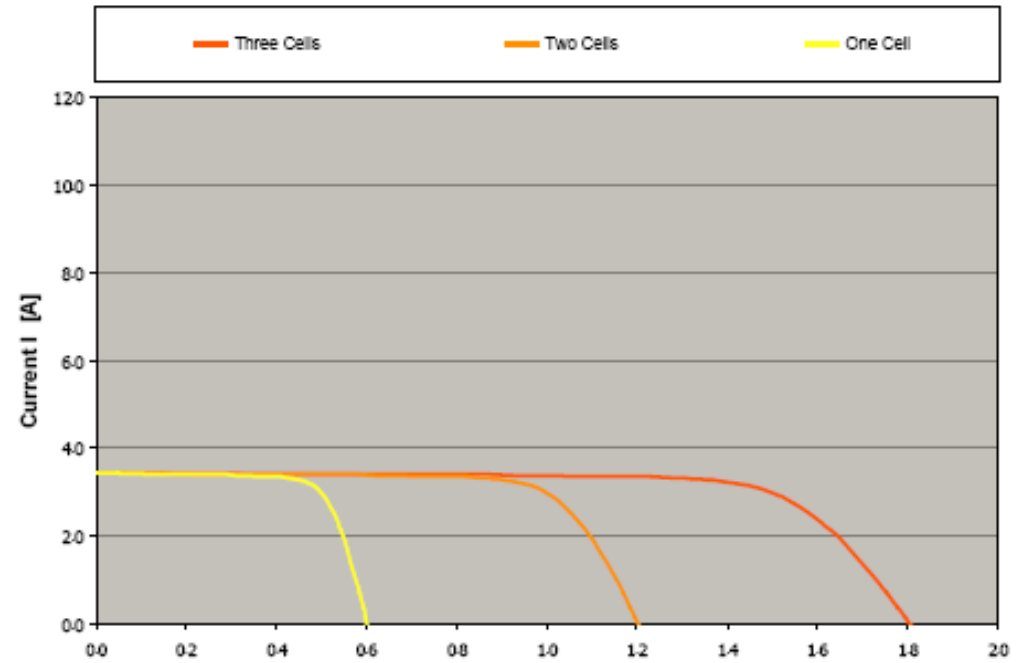
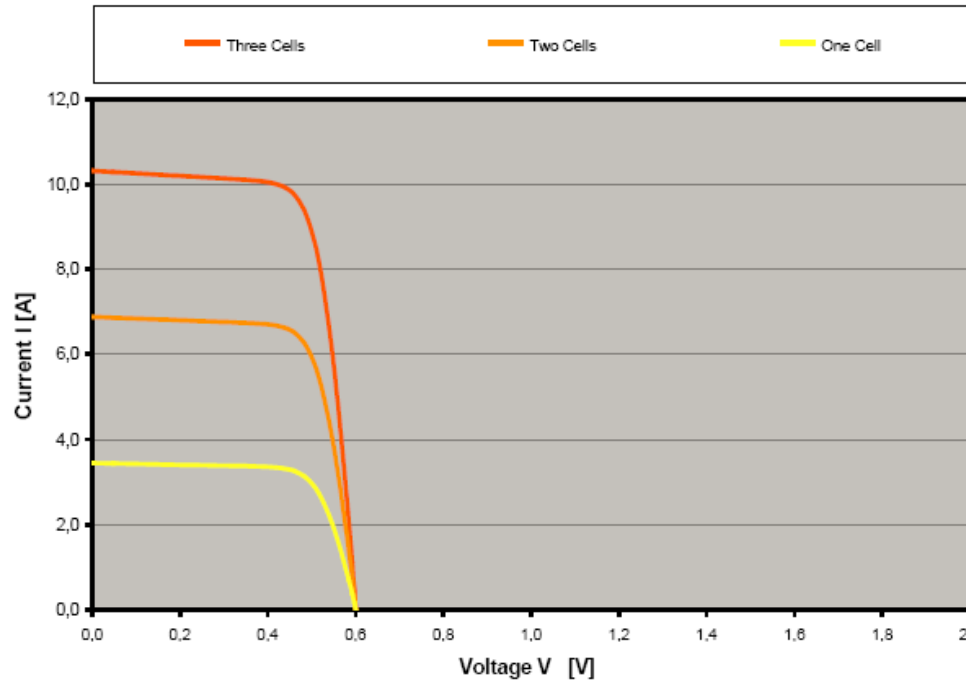

NOCT (Normal Operating Cell Temperature): Θερμοκρασία κελιού 45-48 βαθμούς Κελσίου για ένταση ηλιακής ακτινοβολίας 800W/m^2 , $AM=1,5$ και ταχύτητα ανέμου 1m/sec .

Επίδραση ηλιακής ακτινοβολίας-θερμοκρασίας

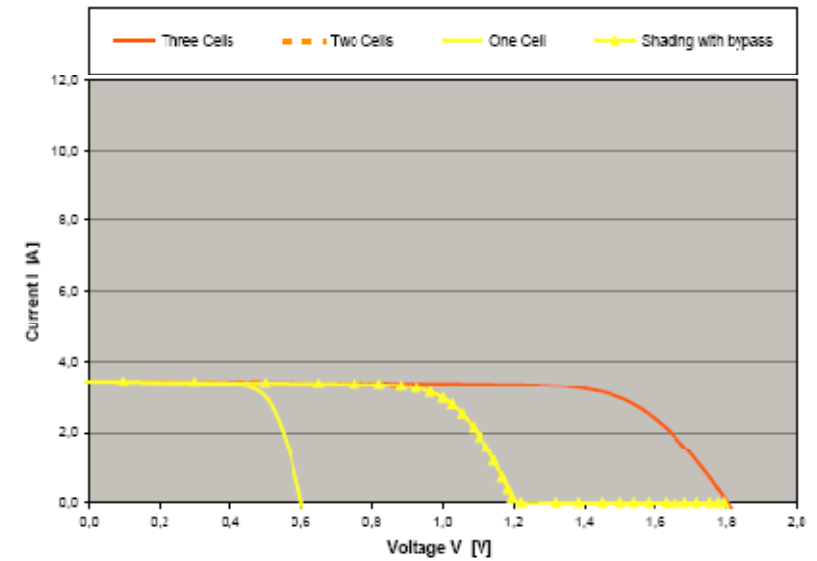
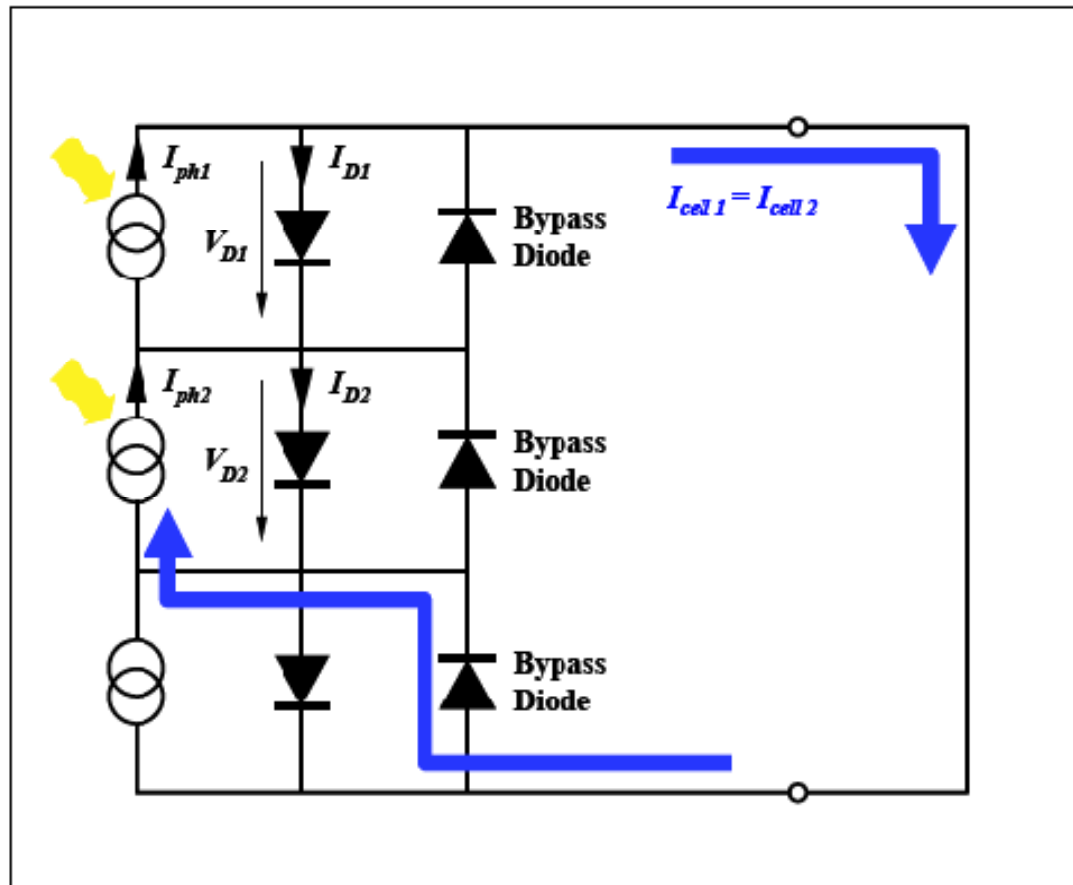
Από τα ηλιακά κελιά στα ηλιακά πάνελ

20/5/2011

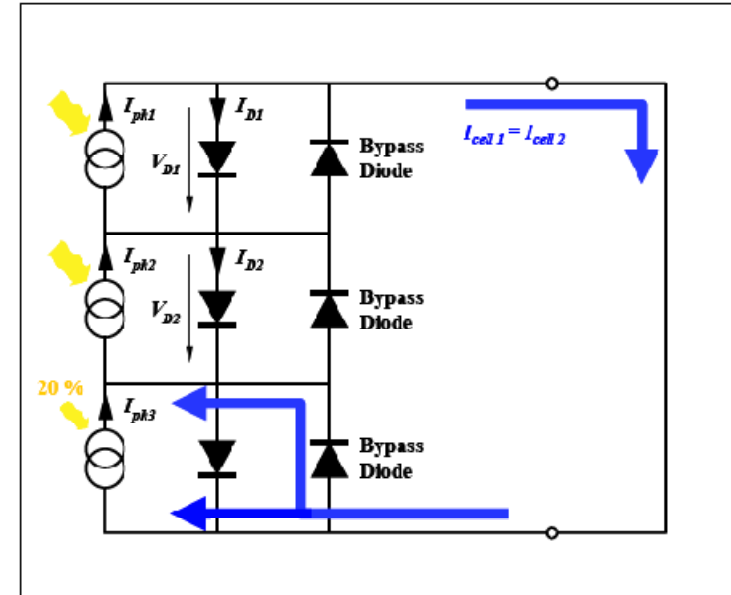
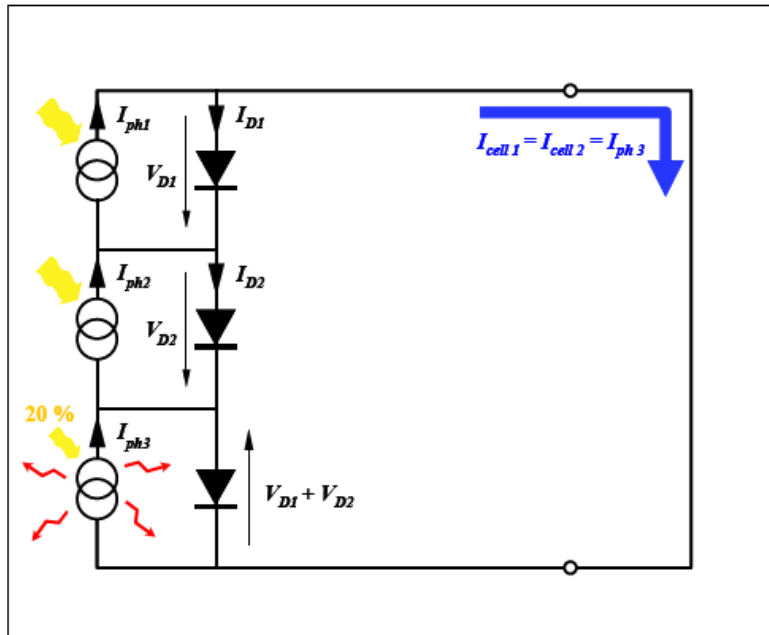
Ημερίδα ΤΕΕ

Η επίδραση της σκίασης

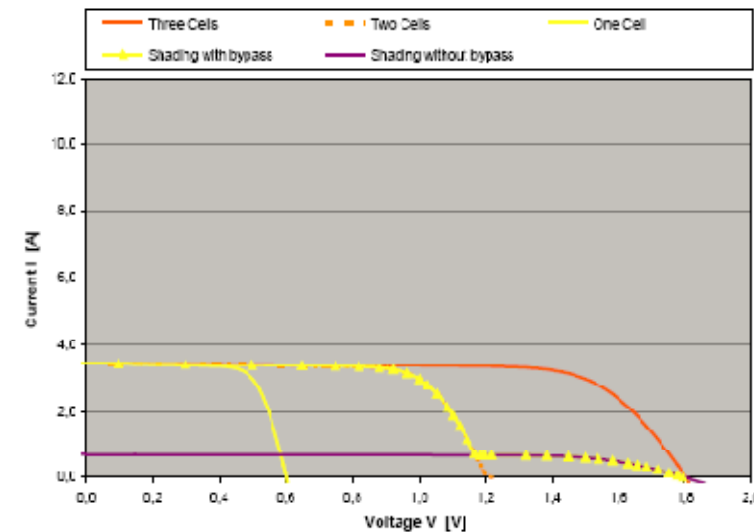

Πλήρης σκίαση κελιού

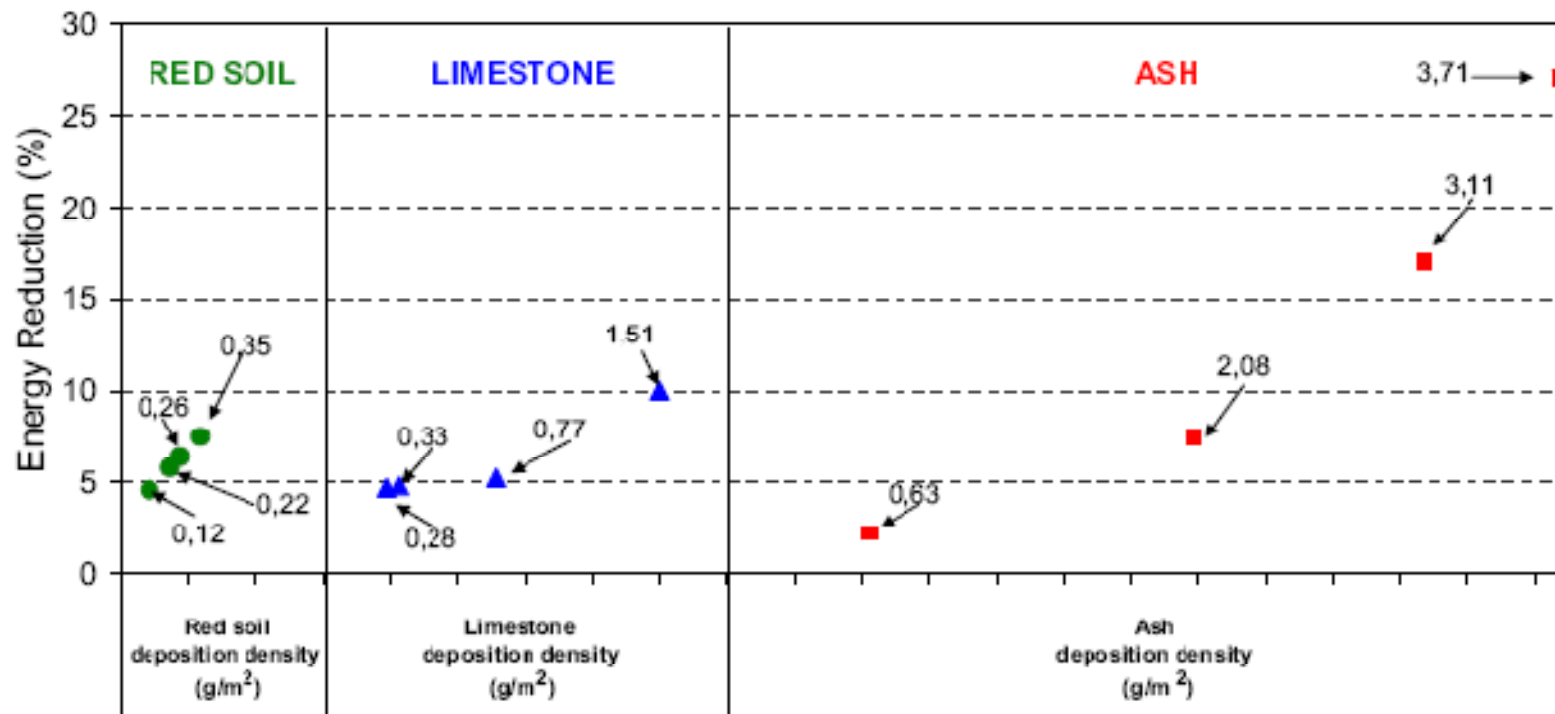
Η επίδραση της σκίασης

Μερική σκίαση κελιού

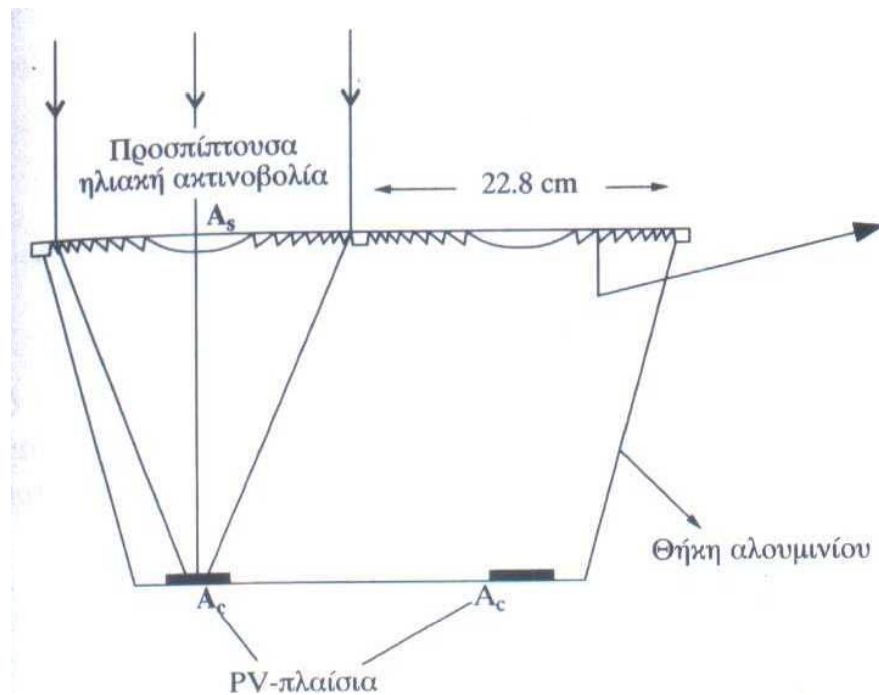
Η επίδραση...της σκόνης (*)

(*) Πηγή: J.K.Kaldellis et al. "Systematic experimental study of the pollution deposition impact on the energy yield of photovoltaic installations",2011

Τεχνητή επαύξηση της έντασης ακτινοβολίας

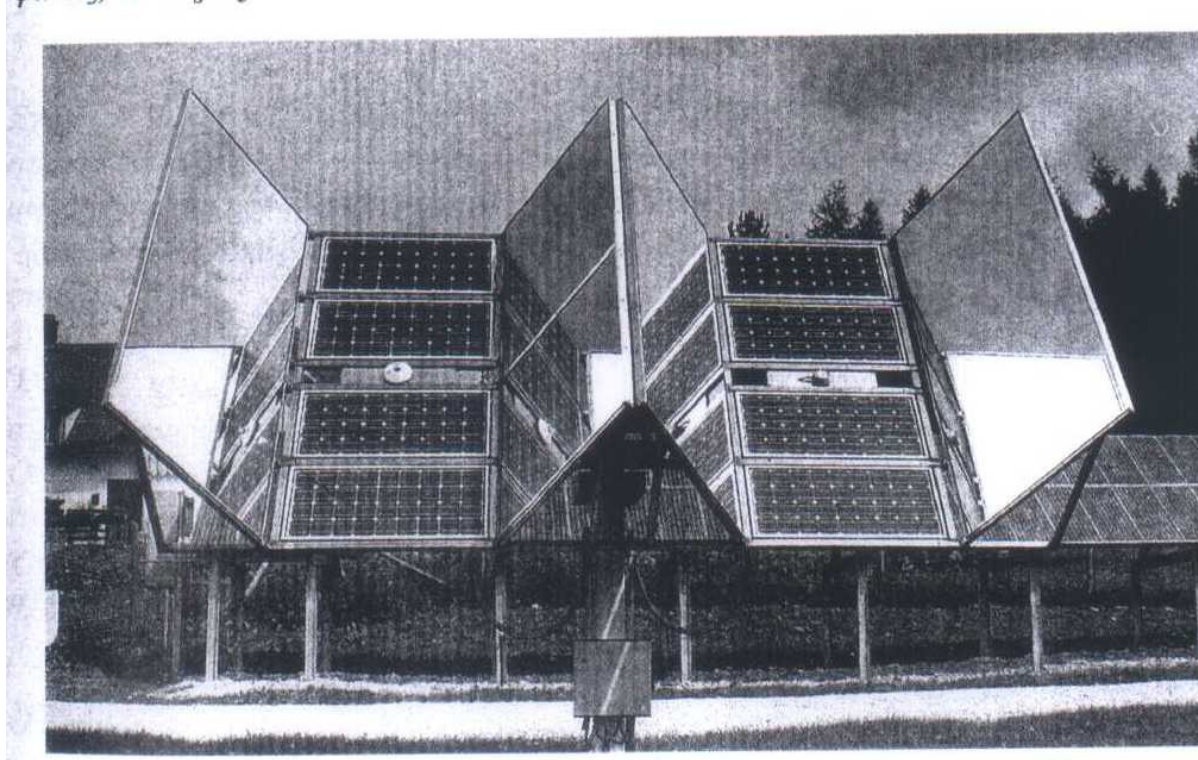
Φακοί Fresnel (επιμήκεις ή κυκλικοί) (*)

(*) Πηγή: Σ.Ν. Καπλάνης, «Μηχανική των Φωτοβολταϊκών Συστημάτων»

Τεχνητή επαύξηση της έντασης ακτινοβολίας

Πηγή: Σ.Ν. Καπλάνης, «Μηχανική των Φωτοβολταϊκών Συστημάτων»

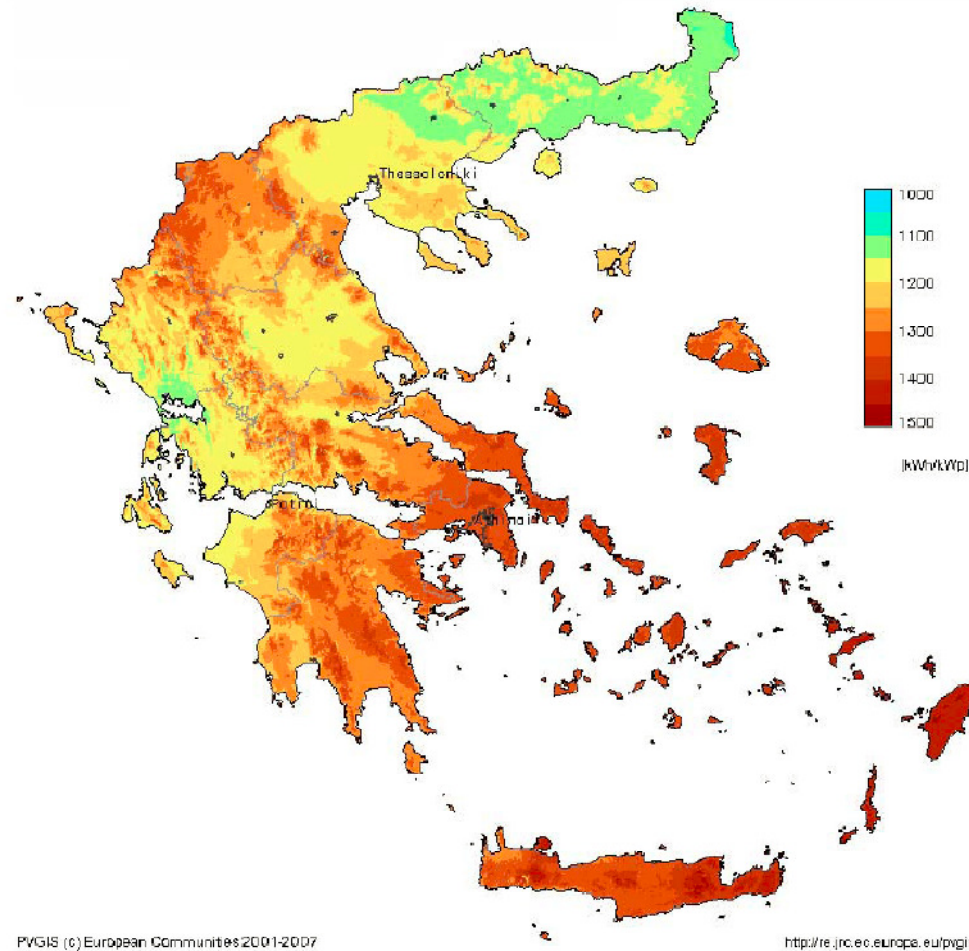

Άλλοι τύποι πάνελ

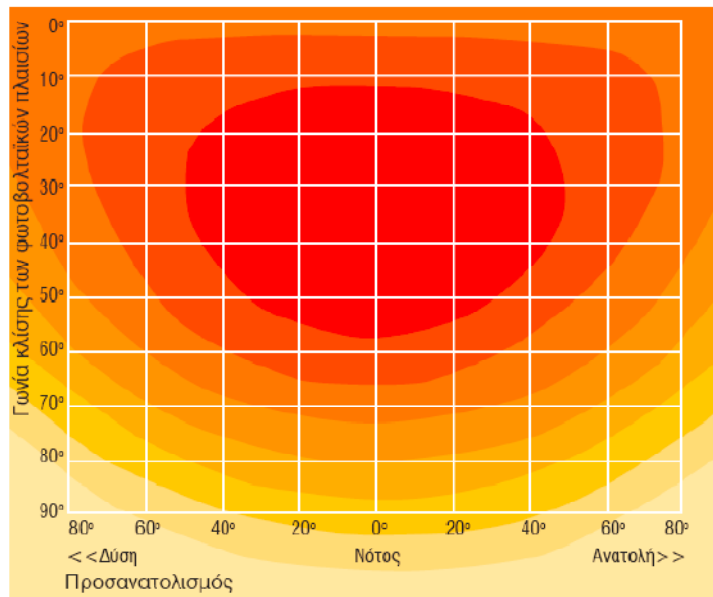

- Πάνελ δύο όψεων (bifacial): παραγωγή ενέργειας και από την πίσω πλευρά του πάνελ.
- Πάνελ συνδυασμού με θερμικές εφαρμογές (PVT)

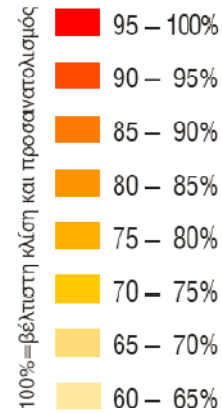
Χωροθέτηση πάνελ

Χωροθέτηση πάνελ

Απόδοση ανάλογα με την κλίση και τον προσανατολισμό

Προσανατολισμός	Κλίση ως προς το οριζόντιο επίπεδο		
	0 °	30 °	90 °
Ανατολικός - Δυτικός	90	85	50
Νοτιοανατολικός- Νοτιοδυτικός	90	95	60
Νότιος	90	100	60
Βορειοανατολικός- Βορειοδυτικός	90	67	30
Βόρειος	90	60	20

Πηγή: ΣΕΦ

Συστήματα ιχνηλάτησης της πορείας του ήλιου (tracker)

Διάταξη μονού άξονα

Διάταξη διπλού άξονα

Σημαντικοί παράγοντες

- Αυξημένο κόστος – απαιτήσεις επιφάνειας
- Στατική επάρκεια
- Αντοχή σε ανεμοπιέσεις
- Κατανάλωση ενέργειας
- Συντήρηση (after sales support)
- Αντικεραυνική προστασία
- Ευκολία επέμβασης (για αλλαγή πάνελ, καθαρισμό κτλ).

Αντιστροφείς (Inverters)

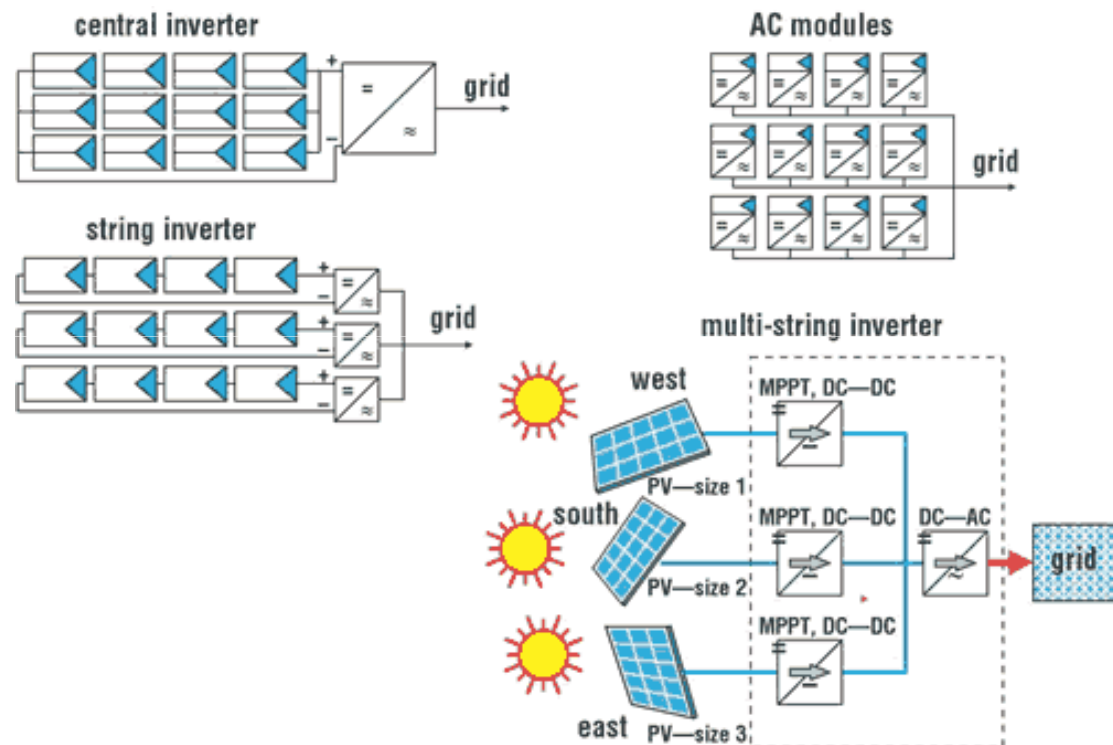

- Βασικές Κατηγορίες:
  - Μονοφασικοί – Τριφασικοί
  - Με μετασχηματιστή – χωρίς μετασχηματιστή (TL)

Τύποι αντιστροφών

- Κεντρικοί αντιστροφείς (Central Inverters)
- Αντιστροφείς κλάδων (string inverters)
- Αντιστροφείς πολλαπλών κλάδων (multi-string inverters)
- Αντιστροφείς με ενσωμάτωση σε πάνελ (module integrated, micro inverters)

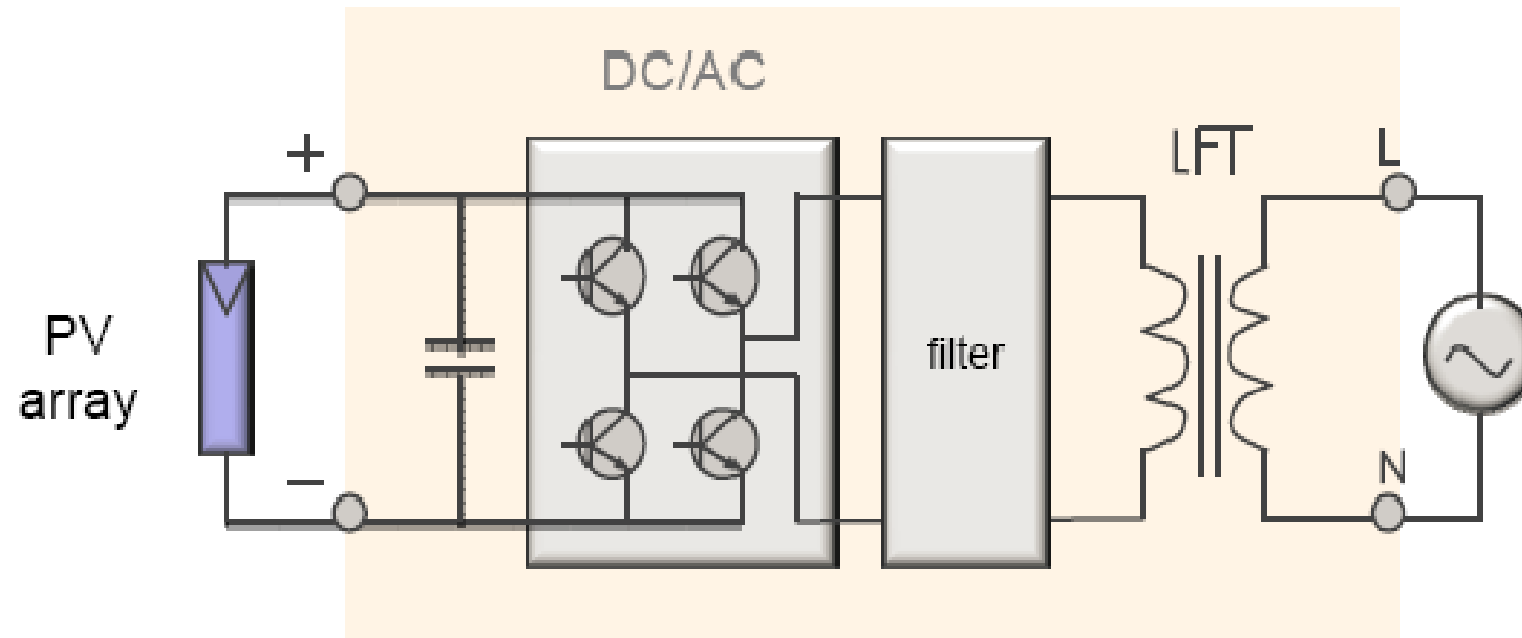
Micro inverters

Αντιστροφείς με/χωρίς Μ/Σ

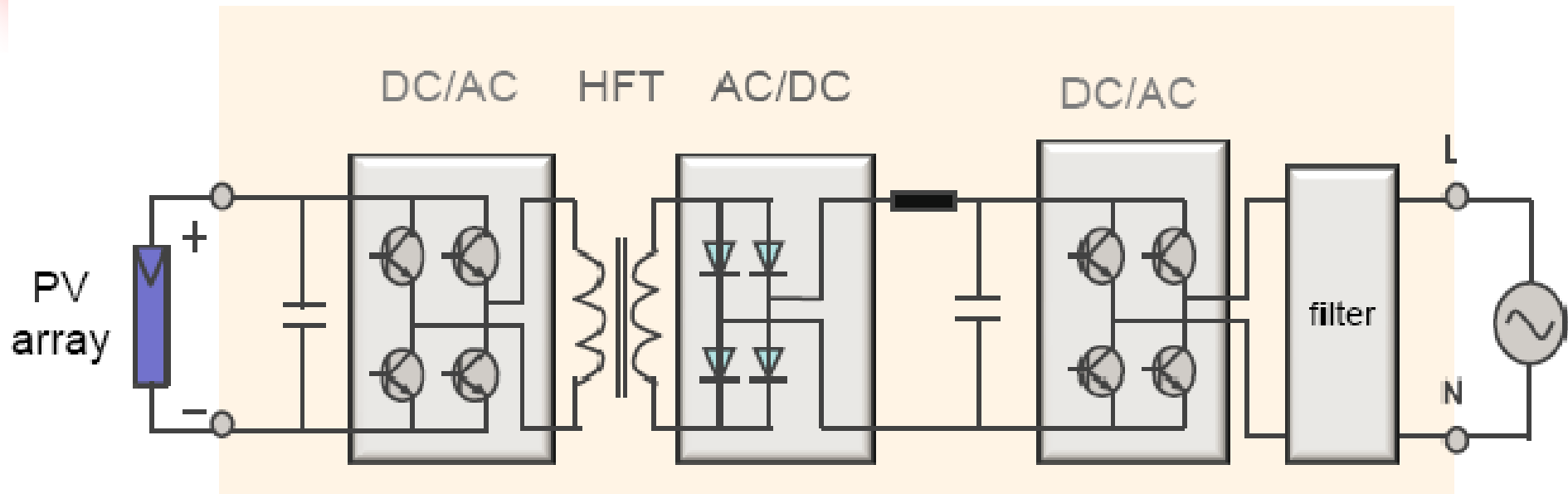
	Αντιστροφείς με μετασχηματιστή (with transformer)	Αντιστροφείς χωρίς μετασχηματιστή (transformerless-TL)
Χαρακτηριστικά	<ul style="list-style-type: none"> - Οι τάσεις εισόδου και εξόδου είναι γαλβανικά απομονωμένες - Ευρεία χρήση - Κυρίως χρήση σε υψηλότερα επίπεδα ισχύος 	<ul style="list-style-type: none"> - Η τάση των Φ/Β πάνελ πρέπει είτε να είναι σημαντικά υψηλότερη από το πλάτος της τάσης δικτύου, ή να χρησιμοποιηθούν DC/DC μετατροπείς ανύψωσης
Πλεονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> - Ασφάλεια - Πολλά χρόνια λειτουργίας - Μείωση ηλεκτρομαγνητικών παρεμβολών 	<ul style="list-style-type: none"> - Μεγαλύτερη απόδοση (σε συσκευές χωρίς DC/DC μετατροπείς - Μικρότερος όγκος και βάρος
Μειονεκτήματα	<ul style="list-style-type: none"> - Απώλειες μετασχηματιστή (μαγνητικές και ωμικές) - Αυξημένος όγκος και βάρος 	<ul style="list-style-type: none"> - Μεγαλύτερες απαιτήσεις ασφάλειας - Μεγαλύτερη ευαισθησία σε ασυμμετρίες - Μεταβολές του σημείου λειτουργίας

Τοπολογίες (μονοφασικών) αντιστροφών

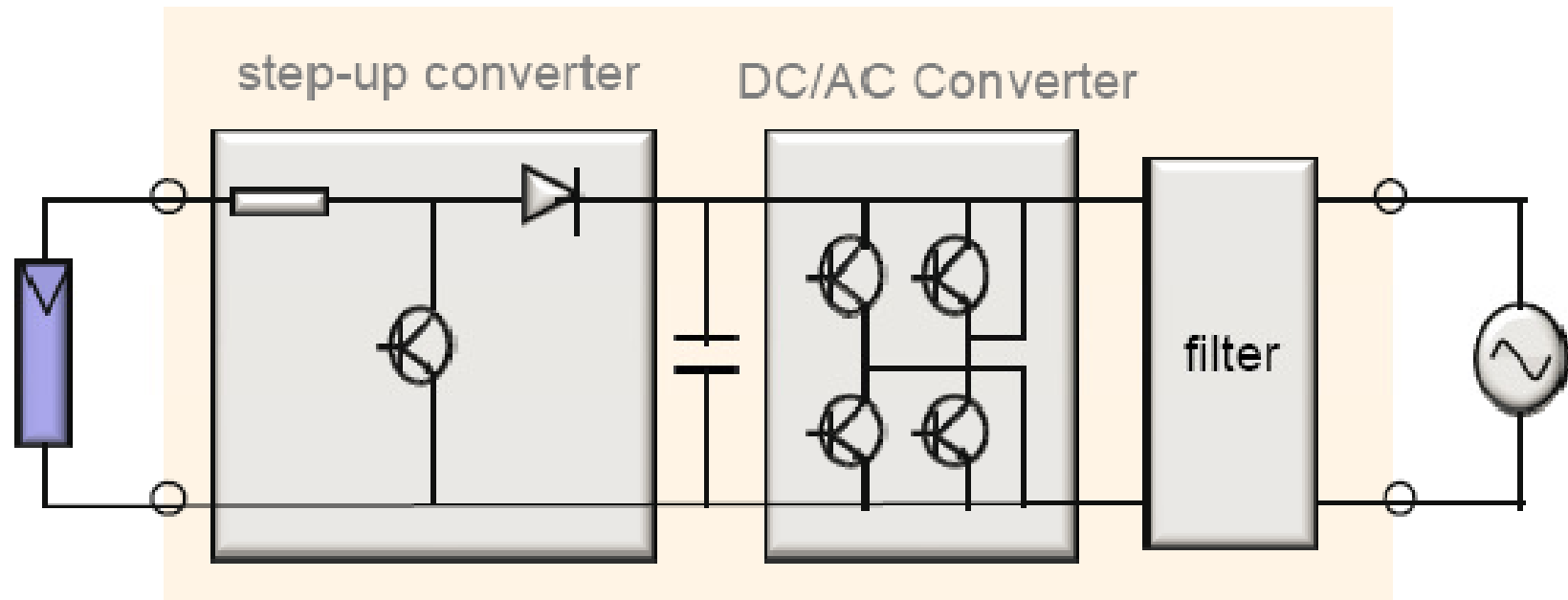
- Τοπολογία με Μ/Σ χαμηλής συχνότητας

Τοπολογίες (μονοφασικών) αντιστροφών

- Τοπολογία με Μ/Σ υψηλής συχνότητας

Τοπολογίες (μονοφασικών) αντιστροφών

- Τοπολογία χωρίς Μ/Σ

Σημαντικοί παράγοντες

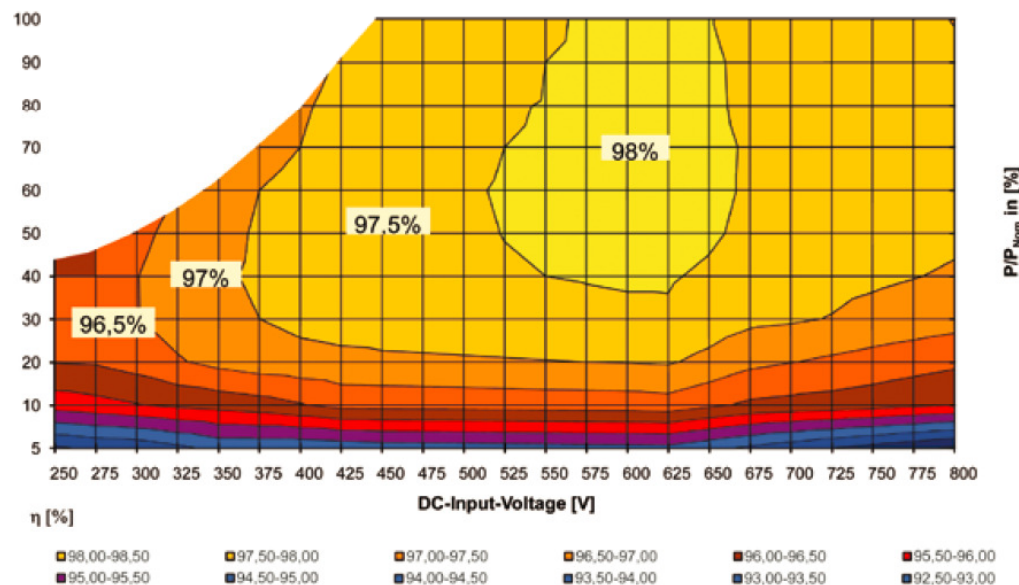
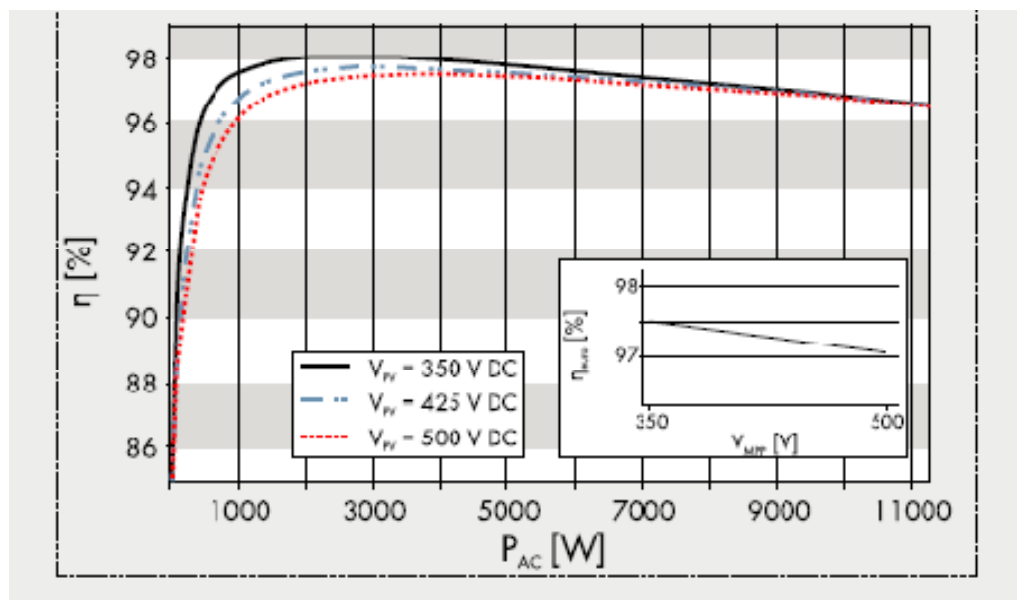
- Συμμόρφωση με τις προδιαγραφές ΔΕΗ (όρια τάσης/συχνότητας, αρμονικές, έγχυση DC ρεύματος, νησιδοποίηση)
- Βαθμός απόδοσης: ο μέγιστος βαθμός απόδοσης αντιστοιχεί σε ένα μόνο σημείο λειτουργίας!
- Βαθμός απόδοσης παρακολούθησης μέγιστου σημείου λειτουργίας (MPPT)

$$\eta_{MPPT} = \frac{\int_0^t P_{DC}(t) dt}{\int_0^t P_{MAX}(t) dt}$$

Βαθμός απόδοσης

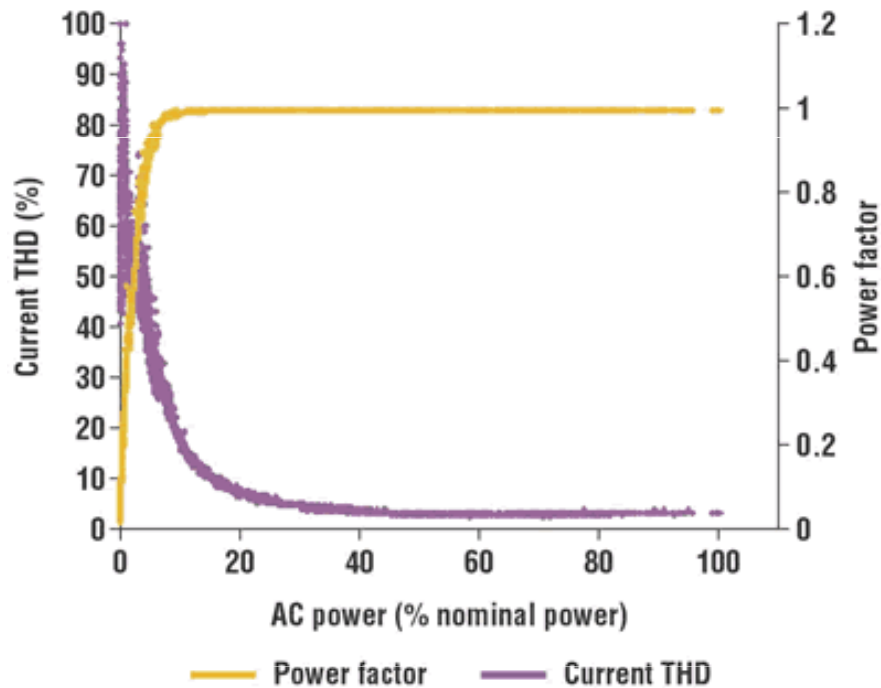
■ Καμπύλη βαθμού απόδοσης:

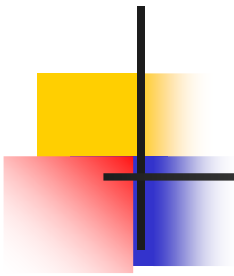
Ευρωπαϊκός βαθμός απόδοσης:

$$\eta = 0.03\eta(5\%) + 0.06\eta(10\%) + 0.13\eta(20\%) + 0.1\eta(30\%) + 0.48\eta(50\%) + 0.2\eta(100\%)$$

Συντελεστής ισχύος - αρμονικές

- Στη Γερμανία οι αντιστροφείς που τροφοδοτούν ενέργεια στο δίκτυο MT θα πρέπει να είναι σε θέση να λειτουργούν και σε μη μοναδιαίο συντελεστή ισχύος για υποστήριξη του δικτύου.

***Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας
fstergio@autom.teithe.gr***